

การศึกษาการจัดหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง

นางสาวจิตรา สร้อยสังวาลย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2057-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I20871636

A STUDY ON SCHOOL CURRICULUM ORGANIZATION FOR PRESCHOOL
CHILDREN IN THE PRIMARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE
OF ANGTHONG PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

Miss Jitra Sroysungwan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Supervision and Curriculum Development
Department of Educational Administration

Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2002
ISBN 974-17-2057-2

จิตรา สร้อยสังวาลย์ : การศึกษาการจัดหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง (A STUDY ON SCHOOL CURRICULUM ORGANIZATION FOR
PRESCHOOL CHILDREN IN THE PRIMARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF ANGTHONG
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เนรยอศ , 477 หน้า.
ISBN 974-17-2057-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง จำนวน 25 โรงเรียน ที่ได้รับการประเมินพัฒนาการนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในปีการศึกษา
2544 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และปีที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมี
โครงสร้างและแบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอเป็นรายโรงเรียนและภาพรวมของจังหวัด
ผลการวิจัยพบว่า

(1) การเตรียมการจัดหลักสูตร มีการวางแผนการจัดหลักสูตรเป็นรายปีการศึกษา โดยรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อ
วางแผนและจัดทำแผน มีการจัดเตรียมบุคลากรโดยหาความจำเป็นและปัญหาเพื่อวางแผน จัดทำโครงการ ดำเนินการและ
ติดตามประเมินผล ด้วยรูปแบบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ การอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน จัดครูเข้าสอน
ตามประสบการณ์ มีการจัดตารางกิจกรรมประจำวัน จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ จัดสถานที่และสภาพแวดล้อม เตรียม
วัสดุและสื่อการสอน และจัดเตรียมการประเมินพัฒนาการ ตามรูปแบบที่หลักสูตรกำหนด มีการเตรียมการนิเทศการ
จัดประสบการณ์โดยทำความเข้าใจและประชุม ปรึกษาหารือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร
หลายรูปแบบโดยยึดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการเตรียมการจัดหลักสูตร

(2) การดำเนินการจัดหลักสูตร มีการจัดประสบการณ์โดยคำนึงถึงตัวเด็กและความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรม
ที่หลากหลายอย่างสมดุลและเน้นให้มีสื่อของจริง โดยจัดแบบบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม สอดคล้องกับสภาพ
แวดล้อม วัฒนธรรมในท้องถิ่น การใช้สถานที่ที่มีครูผู้สอนอธิบายกฎระเบียบ วิธีใช้สถานที่ และการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น สอน
และฝึกให้เด็กเก็บวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ใช้วัสดุและสื่อโดยศึกษาจุดมุ่งหมายและวางแผนการจัดกิจกรรมการใช้สื่อ การจัดหา
การพัฒนา การเก็บรักษาและซ่อมแซมวัสดุและสื่อ มีการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริง ด้วยการศึกษาคำความเข้าใจ
พัฒนาการของเด็กแล้ววางแผนเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือเพื่อบันทึกและประเมินพัฒนาการ โดยให้เด็กและผู้ปกครองมีส่วนร่วม
ประเมิน นิเทศการจัดประสบการณ์โดยผู้บริหารโรงเรียนและเพื่อนครู กิจกรรมการนิเทศที่โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ ได้แก่ การ
สังเกตการจัดประสบการณ์ และการให้คำปรึกษาหารือ และโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการดำเนินการ
จัดหลักสูตร

(3) การติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร โรงเรียนติดตามประเมินผลทั้งการเตรียมการจัดหลักสูตรและการดำเนินการ
จัดหลักสูตรทุกเรื่องโดยรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามครูผู้สอนและคณะครู สังเกตการปฏิบัติงานของครูและผู้มีส่วนร่วมในการ
จัดหลักสูตร การตรวจผลงานของครูและผู้มีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตร มีการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และมีการรายงานผลการ
ประเมิน โดยมีการประเมินผลในระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการ และโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการติดตามประเมิน
ผลการจัดหลักสูตร

ภาควิชา บริหารการศึกษา

สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4483686727 MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD : CURRICULUM ORGANIZATION / PRESCHOOL CHILDREN / ANGTHONG

JITRA SROYSUNGWAN : A STUDY ON SCHOOL CURRICULUM ORGANIZATION FOR PRESCHOOL CHILDREN IN THE PRIMARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF ANGTHONG PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION THESIS ADVISOR :

ASSOC.PROF.BOONMEE NENYOD,Ed.D.,477pp. ISBN 974-17-2057-2

The purposes of this research were to study states and problems in school curriculum organization for preschool children in the primary schools under the Office of Angthong Provincial Primary Education. Population were twenty five primary schools which were rated high capacities according to the students development evaluation program organized by the Office of the National Primary Education Commission. Data were obtained from school administrators and teachers through interviewing and documents analysis

Research findings showed as follow :

1) At the preparation stage : The curriculum was planned yearly upon data analysis,teachers were prepared according to their needs through seminars, meetings, workshops, and study tours. Teachers were assigned according to their experiences, a daily activities were planned so as to activity plans. Classrooms, curriculum, materials, and environments were prepared according to the curriculum, so as to supervisory activities. Public relations on curriculum were conducted in many medias and activities for create understanding among schools, student's parents, and community. There is no problem indicated at this state.

2) At the operational stage : Learning experiences were organized according to individual differences through integrating method with emphasis on ethics with relevance to local wisdom and practices. Student were taught on the basis of self discipline, duties and responsibilities. Curriculum materials and instructional medias were utilized assessment principles. Supervisory activities employed were observations and consulting by school administrators and peer teachers. Data also indicated there were no problem at this stage.

3) At the evaluation stage : Schools conducted follow - up and evaluation every activities organized throughout the year through teachers ' inquiry, performances, and output quality. Summary reports were prepared both during and after the operation. Problem was not reported at this stage.

Department Educational Administration

Student ' s signature.....

Field of study Supervision and Curricilum Development

Advisor ' s signature..

Academic year 2002

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาและแนะนำ ตรวจแก้ไขและให้กำลังใจเสมอมา รวมทั้ง อาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา ประธานกรรมการ และ รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ กรรมการ ในการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำและ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ที่ได้รับการประเมินพัฒนาการนักเรียนระดับชั้น อนุบาลปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2544 ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งมะกอกที่สนับสนุนให้ศึกษาต่อ และ ขอขอบคุณคณะครูโรงเรียนบ้านทุ่งมะกอกทุกท่านที่ให้กำลังใจและปฏิบัติหน้าที่แทน

อนึ่ง การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

และขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและขอขอบคุณญาติ พี่และน้อง รวมทั้งเพื่อนทุกคนที่ได้ ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยความอบอุ่นเสมอมา

ท้ายที่สุด ขออุทิศความดีและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ให้กับดวงวิญญาณของคุณแม่สุดใจ สร้อยสังวาลย์ ผู้ล่วงลับ.

จิตรา สร้อยสังวาลย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
คำนิยามที่ใช้ในงานวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	8

บทที่ 2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 หลักสูตรก่อนประถมศึกษา อายุ 3-6 ปี พุทธศักราช 2540.....	9
หลักการ.....	9
จุดมุ่งหมาย.....	9
อายุของผู้เรียน.....	10
ระยะเวลา.....	10
แนวทางการจัดประสบการณ์.....	10
เนื้อหา.....	11
กิจกรรมประจำวัน.....	11
การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน.....	12
การประเมินพัฒนาการ.....	12

ตอนที่ 2

แนวคิดและการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	13
แนวคิดการจัดทำหลักสูตรก่อนประถมศึกษา.....	13
หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	14

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3	
หลักสูตรและการจัดหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา.....	19
หลักสูตร.....	19
ความหมายของหลักสูตร.....	19
ความสำคัญของหลักสูตร.....	20
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	22
การนำหลักสูตรไปใช้.....	23
การจัดหลักสูตร.....	26
การเตรียมการจัดหลักสูตร.....	27
การวางแผนการจัดหลักสูตร.....	27
การจัดเตรียมบุคลากร.....	30
การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน.....	36
การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์.....	40
การจัดสถานที่และสิ่งแวดล้อม.....	43
การจัดเตรียมวัสดุและสื่อการสอน.....	47
การจัดเตรียมการประเมินพัฒนาการ.....	53
การจัดเตรียมการนิเทศการจัดประสบการณ์.....	55
การประชาสัมพันธ์หลักสูตร.....	59
การดำเนินการจัดหลักสูตร.....	62
การจัดประสบการณ์.....	62
การใช้สถานที่.....	69
การใช้วัสดุและสื่อในการจัดประสบการณ์.....	72
การประเมินพัฒนาการเด็ก.....	76
การนิเทศการจัดประสบการณ์.....	80
การติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร.....	82
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้และการจัดหลักสูตร.....	86

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย.....	94
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	94
การสร้างเครื่องมือ.....	95
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	95
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	96

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลในภาพรวม	98
ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดหลักสูตรรายโรงเรียน.....	106
ตอนที่ 3 สภาพและปัญหาการจัดหลักสูตรในภาพรวม	310

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย	380
อภิปรายผล.....	390
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	404
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	405
รายการอ้างอิง.....	406
ภาคผนวก.....	413
ภาคผนวก ก	414
ภาคผนวก ข	416
ภาคผนวก ค	420
ภาคผนวก ง	461
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	477

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามสถานภาพ.....98
2	จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลจำแนกตามสถานภาพ.....102
3	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามประเด็นในการวางแผนการจัดหลักสูตร..... 312
4	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามประเด็นในการจัดเตรียมบุคลากร 317
5	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามประเด็นในการจัดตารางกิจกรรมประจำวัน.....322
6	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามประเด็นในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์...325
7	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามประเด็นในการจัดสถานที่และ สภาพแวดล้อม..... 331
8	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามประเด็นในการเตรียมวัสดุและ สื่อการสอน 337
9	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามประเด็นในการจัดเตรียม การประเมินพัฒนาการ..... 342
10	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามประเด็นในการจัดเตรียมการนิเทศ การจัดประสบการณ์.....346
11	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามประเด็นในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร.....349
12	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามประเด็นในการจัด ประสบการณ์.....354
13	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามประเด็นในการใช้สถานที่ ในการจัดประสบการณ์359
14	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามประเด็นในการใช้วัสดุและสื่อ ในการจัดประสบการณ์.....362
15	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามประเด็นในการประเมิน พัฒนาการเด็ก.....366
16	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามประเด็นในการนิเทศการจัด ประสบการณ์.....368
17	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามประเด็นในการติดตามประเมินผล การเตรียมการจัดหลักสูตร373
18	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามประเด็นในการติดตามประเมินผล การเตรียมการจัดหลักสูตร377